

Evaluatie AnatomyTOOL – Ervaringen verduurzaming OER platform AnatomyTOOL

24 sept 2017, O.P. Gobée, afd. Anatomie & embryologie, LUMC. Licentie: CC BY

Een grote uitdaging rondom een platform voor OER is te zorgen dat het ook na de projectperiode 'levend' blijft. Hieraan is in het project veel aandacht besteed. Hier wordt beschreven wat hieraan gedaan is, wat er bereikt is en welke lessen geleerd zijn.

Activiteiten

Wij hebben onmisbare hulp mogen verkrijgen bij het nadenken over en ontwikkelen van een methode voor duurzame 'governance' van Nicolai van der Woert, onderwijskundige en senior beleidsadviseur, Radboudumc Health Academy, die promoveert op governance van open onderwijs in de gezondheidszorg. Wij zijn hem hiervoor buitengewoon dankbaar. Zonder deze hulp zou realisatie van de governance doelstellingen niet gelukt zijn.

Er werden verschillende activiteiten ontplooid om informatie te krijgen omtrent mogelijkheden en problemen bij verduurzaming, om te zoeken naar een goed model voor AnatomyTOOL.

- 09-01-2016, 16-09-2016, 25-11-2016, 07-01-2017 'TOOL bijeenkomsten' met anatomen, deels of geheel rondom 'Governance' (1e bijeenkomst geleid door Nicolai van der Woert, verslag bijgevoegd)
- 19-02-2017 SURF Seminar 'Delen van open educational resources hoe organiseer je dat?' Organisatie: Kirsten Veelo (SURF) en Gobée (TOOL project). Hierbij werden de ervaringen van en door experts op dit gebied, besproken. Doel: hiervan leren.
- feb/mei/juni 2017 meerdere werksessies tussen van der Woert en Gobée en Jansen.
- 13-07-2016 Stuurgroepbijeenkomst TOOL omtrent 'Governance'.

Al deze activiteiten hebben bijgedragen om te komen tot een governance model dat in elk geval voor de komende drie jaren de levensvatbaarheid van AnatomyTOOL garandeert.

Aspecten van duurzaamheid

Het duurzaam maken van een OER platform behoeft 3 zaken:

- financiële duurzaamheid
- organisatorische duurzaamheid
- kwaliteitscontrole

In het verdere rapport worden deze drie aspecten besproken.

Financiële duurzaamheid

Er moeten voldoende financiële middelen zijn om hosting en onderhoud van het platform te kunnen betalen en liefst verder te ontwikkelen. Een spanningsveld hierbij is de paradox tussen 'Open/gratis' en het genereren van inkomsten om continuïteit te waarborgen [Sabadie 2014]. Anderson beschrijft in 'Free, the future of a radical price' [Anderson 2009] verschillende mogelijkheden om inkomsten te kunnen genereren met gratis producten, o.a.:

1. freemium: het grootste deel van een product is gratis (dit moet een op zichzelf staand volledig product betreffen). Voor speciale extra's (premium) moet betaald worden.
2. verkoop van een betaalde persoonlijke dienst of gepersonaliseerde service naast het generieke gratis product.
3. verkoop van betaalde fysieke kopiën van een gratis digitaal werk
4. advertenties
5. verkoop van verkregen data
6. lidmaatschap en donaties
7. subsidies

Recente verscheen 'Made with Creative Commons' [Stacey 2017] waarin verscheidene voorbeelden beschreven worden van ondernemingen gebaseerd op Open Business Modellen, die vaak een of meer van bovengenoemde methoden gebruiken.

Voor het AnatomyTOOL project is uitgekomen op de volgende aanpak:

Bijdragen van de anatomie-afdelingen

De anatomie-afdelingen in Nederland en Vlaanderen (13 afdelingen) hebben zich, mede dankzij de inzet van de voorzitter van de Nederlandse Anatomen Vereniging, bereid verklaard gedurende tenminste 3 jaar jaarlijks een beperkt bedrag bij te dragen voor basishosting en onderhoud van het platform. Dit is krap voldoende. Jaarlijks zal er een evaluatie gehouden worden omtrent het ervaren nut van het platform. Medio 2020 zal dan besloten worden omtrent wel/niet continuering.

Commerciële verkoop afbeeldingen

De anatomische afbeeldingen die ontwikkeld worden voor de Open Anatomische Atlas worden uitgebracht onder een Creative Commons NonCommercial licentie. Indien iemand een afbeelding voor commerciële doeleinden wil gebruiken is betaling vereist. Er is een contract getekend tussen de Nederlandse Anatomen Vereniging (NAV), die de afbeeldingen officieel laat ontwikkelen, en de illustrator, waarbij dergelijke commerciële inkomsten gedeeld worden tussen NAV (tbv AnatomyTOOL) en de illustrator. Een sterk punt hierbij is dat de illustrator de commerciële verkoop zal verrichten (tegen een percentage van de opbrengst). Zij is veel beter toegerust hierop dan academische instellingen, bovendien heeft zij er zelf belang bij. Dit zal echter pas op termijn -hopelijk- inkomsten gaan opleveren.

Subsidies voor nieuwe ontwikkelingen

Voor uitbreidingen van het platform zullen vooralsnog subsidies nodig zijn. Hopelijk kunnen deze gewonnen worden.

Freemium functionaliteit

Voor de toekomst is een mogelijkheid extra functionaliteit te ontwikkelen waarvoor betaald moet worden. Gedacht kan worden aan mogelijkheden om leerpaden en quizzes specifiek op maat voor een instelling aan te bieden of om de AnatomyTOOL functionaliteit te kunnen gebruiken voor gesloten materialen (het model van software platform GitHub). Momenteel zijn alle materialen op AnatomyTOOL open en is het niet mogelijk materiaal af te sluiten. Zeer interessant was het kortgeleden te vernemen dat een platform voor statistiek onderwijs <https://ihatestatistics.com> dat sterke overeenkomsten vertoont met AnatomyTOOL, deze methoden gebruikt en hiermee licenties aan een groot aantal universiteiten verkocht heeft en daarmee (bepikt) in het levensonderhoud kan voorzien van twee mensen die het platform draaiende houden.

'Lessons learned':

- er zijn verschillende mogelijkheden die voor elke situatie anders zijn: zie de literatuur (citaten). Bestudeer deze literatuur ter inspiratie en denk vervolgens creatief na welke (combinatie van) mogelijkheden in jouw situatie zou kunnen werken.

Organisatorische duurzaamheid

Kortweg: er moeten mensen zijn die het werk doen.

Gedurende het project was het een grote uitdaging om een grotere groep te activeren. De projectleider en zijn directe collega deden het werk, ook de collega's bij de Universiteit Maastricht hebben substantieel meegewerkt.

Er werd getracht werkgroepen op te richten, o.a. voor het begeleiden van de ontwikkeling van de Open Anatomische atlas tekeningen, voor het meedenken over de financiële duurzaamheid, over de kwaliteitscontrole en omtrent de content.

Voor de tekeningen werkgroep werden enkele anatomen gevonden die in het eerste half jaar actief waren. Daarna lukte hen dit niet meer door andere verplichtingen, waarna het werk terugviel op de projectpartners LUMC en UM.

Voor de werkgroepen over de financiële duurzaamheid en de kwaliteitscontrole werd ondanks oproepen nooit een belangstellende gevonden. Ook bij de TOOL bijeenkomsten (zie 'Activiteiten') bleek dat, hoewel men goedwillend was, deze onderwerpen niet de stiel zijn en interesse hebben van anatomen.

De werkgroep 'content' kwam niet van de grond omdat het platform nog lange tijd niet gereed was voor content verzameling en de projectleider deze werkgroep daarom in de wacht hield om een slechte indruk van een nog niet goed werkend platform te vermijden.

Wel werd voor incidentele activiteiten hulp van buiten de projectpartners verkregen, bijv. jurering van de AnatomyByStudents wedstrijd, hiertoe waren collega's uit Nijmegen, Antwerpen, Leuven en zelfs de VS bereid. Ook toonden collega's van verschillende universiteiten zich bereid om materialen up te loaden, een collega van de ACTA heeft dit al gedaan.

Er is absoluut bereidwilligheid, maar waar het een grotere tijdsbelasting dan een incidentele bijdrage wordt, zijn de mogelijkheden van velen echter beperkt. Tot nu toe blijken vooral de projectpartners - LUMC en UM - in staat geweest structureel tijd aan het project te besteden. Binnen het LUMC betrof dit ook slechts enkele mensen. Dit wekt ook de indruk dat het gedachtengoed van 'open onderwijs' slechts beperkt leeft of in elk geval nog niet is uitgegroeid van een ideële doelstelling naar een praktisch reële mogelijkheid om onderwijs-ontwikkellast te delen of onderwijskwaliteit te vergroten. De noodzaak voor universiteiten om zich te profileren om studenten te werven kan het delen van onderwijs ook tegenwerken, alhoewel dit geen belangrijk obstakel lijkt onder anatomen. Veeleer heeft open onderwijs geen prioriteit, zijn er vele projecten en onderwijsverplichtingen. Het lokale belang komt hierin nog onvoldoende overeen met het algemeen maatschappelijk belang. Een verdere stimulans van overheidswege in de vorm van een bonus voor open onderwijs of mogelijk zelfs verplichtingen (zoals bij de afschaffing van de gloeilamp en van gratis plastic zakjes) zouden wellicht nodig kunnen zijn om hierin een doorbraak te bereiken.

Momenteel, ten tijde van het aflopen van het oorspronkelijke TOOL project, is de verwachting dat continuering van inzet bereikt kan worden als volgt:

Persoonlijke betrokkenheid

De projectleider zal graag zover hem mogelijk is AnatomyTOOL continueren en verder ontwikkelen.

Contract NAV-LUMC-UM

Ook bij de andere betrokkenen is er bereidheid zich in te zetten tbv continuering van het project. Dit is ook vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen de Nederlandse Anatomen Vereniging (NAV), het LUMC en de UM. De projectresultaten en het platform zijn met deze overeenkomst onder deze drie partijen komen te vallen, zij verplichten zich hierin ook, in elk geval gedurende de drie jaren met gegarandeerde financiering, naar evenredigheid inspanning te verrichten ten behoeve van AnatomyTOOL van minstens 1 dag/maand.

Voorstel taskforce vanuit NAV

Er is een voorstel gedaan aan de NAV om onder auspiciën van de NAV een kleine taskforce op te richten, bestaande uit enkele bestuursleden en NAV leden, ten behoeve van de verdere ontwikkeling van AnatomyTOOL.

Subsidies

Getracht zal worden een vervolg subsidie te verkrijgen voor verdere content uitbouw. Dit zou het mogelijk maken extra mankracht te realiseren in de vorm van inhuur van student-assistenten. Ook zou het, gegeven het nog ideële karakter van open onderwijs ontwikkeling (zie

boven), het gewicht van het project vergroten en daardoor meehelpen binnen afdelingen tijd en inzet hiervoor te kunnen alloceren

'Lessons learned':

- Vraag mensen alleen mee te helpen bij werkzaamheden waarmee ze affiniteit hebben en waarin ze thuis zijn. Andere werkzaamheden, hoe nodig ook, moet je zelf opknappen.
- 'Open onderwijs' bevindt zich nog in de ideële sfeer waarbij alleen enkele gedrevenen of geïnteresseerden veel tijd erin willen of kunnen stoppen, voor anderen zijn de mogelijkheden beperkt tot incidentele goodwill bijdragen. Om massa te verkrijgen zijn waarschijnlijk aanvullende sturende overheidsmaatregelen nodig.

Kwaliteitscontrole

Gezien de beperkte hoeveelheid tijd die door docenten anatomie vrijgemaakt kan worden (zie paragraaf 'Organisatorische duurzaamheid') moest gezocht worden naar een methode om het reviewen te organiseren op een wijze die zo min mogelijk tijdsbelasting geeft. Ook moest daarom een systeem verzonnen worden dat zoveel mogelijk geautomatiseerd verloopt, waarbij niet voortdurend centraal toezicht of centrale controle en stimulering nodig is. Omdat (het laten) reviewen toch tijd kost is een, in het systeem ingebouwde, stimulus nodig.

Hiertoe is de volgende opzet van het reviewproces bedacht en in AnatomyTOOL ingebouwd:

- de auteur is verantwoordelijk om een reviewer uit te nodigen. Hierdoor wordt het werk, zowel het regelen van de reviewer, als het review-werk, gedistribueerd (verschillende auteurs zullen verschillend reviewers uitnodigen) en komt niet bij een centraal punt te liggen, wat een bottleneck zou kunnen gaan vormen.
- het uitnodigen om te reviewen is simpel:
 - de auteur hoeft alleen het email adres in te vullen van de door hem uitgenodigde reviewer.
 - er is een voor-ingevulde mailtekst, die de auteur echter wel kan aanpassen.
- de auteur wordt gestimuleerd om zijn werk te laten reviewen omdat:
 - ongereviewed werk deels verborgen is (zie fig 1.).
 - ongereviewed werk een label 'to be reviewed' heeft.
 - ongereviewed werk 16 maanden na creatie automatisch door het systeem gedelete wordt.
 - hij/zij maandelijks een herinneringsmail krijgt om de review te laten uitvoeren.
- een door de auteur zelf uitgenodigde reviewer kan uiteraard partijdig zijn ten voordele van de auteur. Dit wordt zoveel mogelijk geremd doordat:
 - bij een goedkeuring de review met de naam van de reviewer publiek zichtbaar bij het item verschijnt (zie fig. 2).
- om de hoeveelheid werk te beperken wordt slechts één review gevraagd.

De review procedure is uitvoerig beschreven in de [handleiding reviewen](#)

Gedurende de komende periode zal moeten blijken hoe dit systeem in de praktijk werkt.

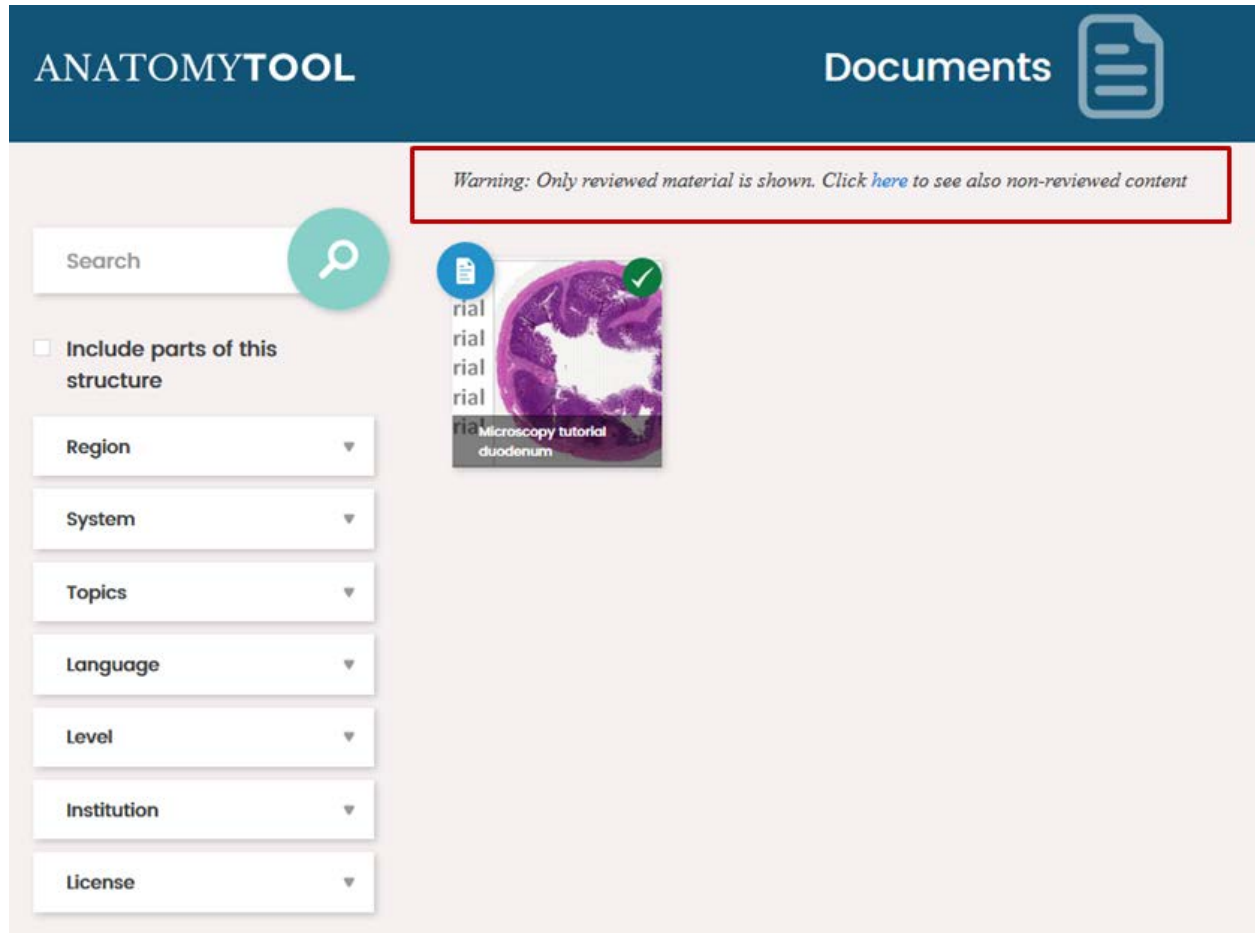

Fig. 1. Ongereviewed werk is verborgen totdat een gebruiker kiest om het te tonen. Zodra er een aanzienlijke hoeveelheid materiaal gereviewed is, zal de noodzaak om ongereviewed materiaal te bekijken steeds kleiner worden en wordt de stimulus voor de auteur om zijn/haar materiaal te laten reviewen, groter.

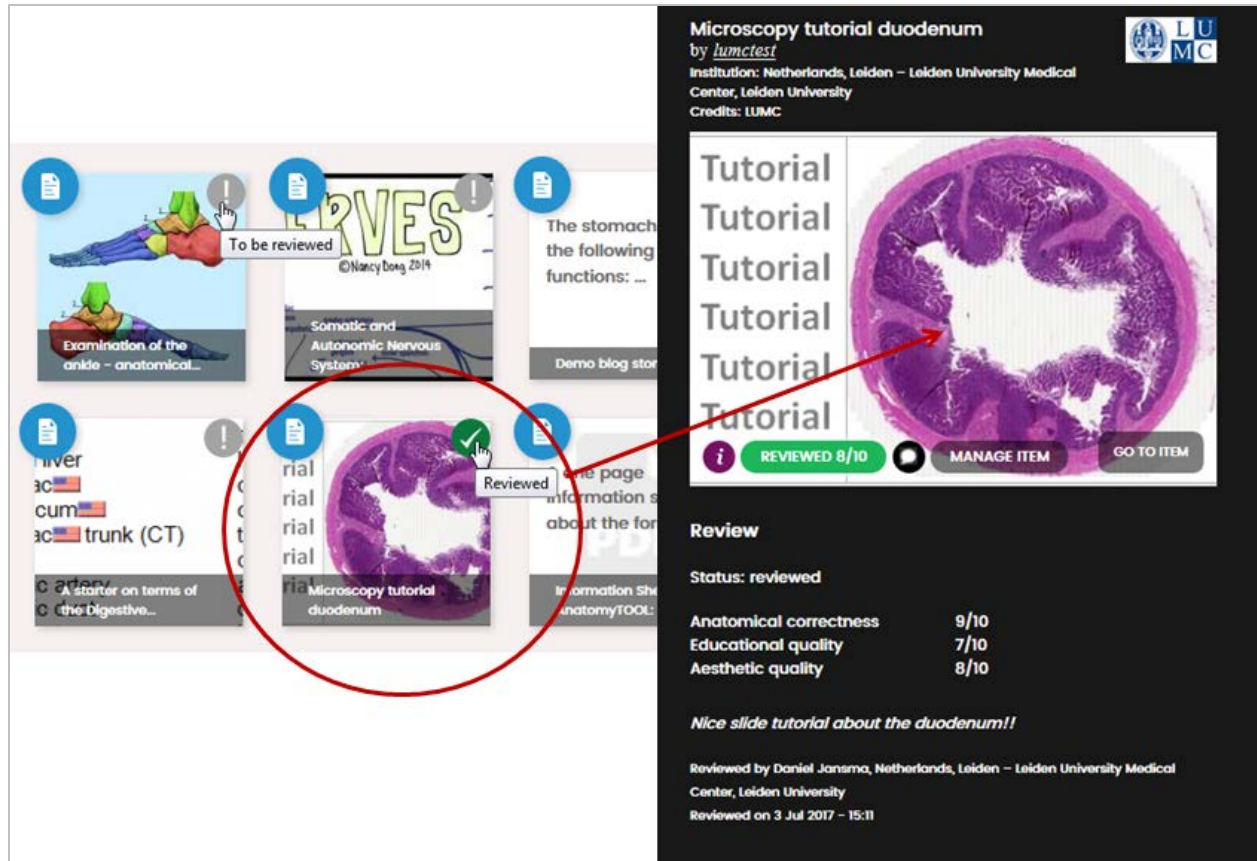

Fig. 1. Een gereviewed item, inhoud van review en naam van reviewer zijn zichtbaar

'Lessons learned'

- probeer in de review procedure een balans te bereiken tussen kwaliteit en haalbaarheid. De optimale balans kan per situatie verschillen. Het kan veel nadenken, sparren en tweakken vergen om een optimale methode te vinden.
- in situaties waarin auteurs en reviewers weinig tijd hebben moet het proces zo eenvoudig mogelijk en zo geautomatiseerd mogelijk zijn. Beter 1 check die *gebeurt* dan een waterdicht systeem met meerdere checks, dat niet praktisch haalbaar blijkt.

Literatuur

- Anderson C. 2009. Free. The future of a radical price. Random House Business Books, London, New York.
- Sabadie JMA. et al. 2014. OER: A European policy perspective. Journal of Interactive Media in Education 2014(1):5, DOI: <http://dx.doi.org/10.5334/2014-05>
- Stacey P, Hincliff S. 2017. Made with Creative Commons <https://creativecommons.org/use-remix/made-with-cc/>